

VIRITTÄJÄ

KOTIKIELEN SEURAN AIKAKAUSLEHTI

2021

125.

VUOSIKERTA

Päätoimittajat	Hanna Lappalainen Laura Visapää (1.8.2021–)
Varapäätoimittaja	Johanna Komppa
Toimitussihteeri	Markus Lakaniemi
Kirjallisuustoimittaja	Karita Suomalainen
Verkkotoimittaja	Johanna Komppa
Taloudenhoitaja	Helena Nurmikari

Mari Siirainen (puheenjohtaja, Helsingin yliopisto)

Marja Etelämäki (Universitet i Oslo)
Vesa Jarva (Jyväskylän yliopisto)
Scott Jarvis (University of Utah)
Leelo Keevallik (Linköpings universitet)
Lari Kotilainen (Helsingin yliopisto)
Niina Lilja (Tampereen yliopisto)
Liina Lindström (Tartu Ülikool)
Liisa Mustanoja (Tampereen yliopisto)
Krista Ojutkangas (Turun yliopisto)
Heli Paulasto (Itä-Suomen yliopisto)
Kaarina Pitkänen-Heikkilä (Helsingin yliopisto)

Rea Peltola (Université de Caen Normandie)
Pia Päiviö (Nordeuropa-Institut der Humboldt-Universität zu Berlin)
Toini Rahtu (Helsingin yliopisto)
Jouni Rostila (Helsingin yliopisto)
Minna Saarelma-Paukkala (Helsingin yliopisto)
Sari Sulkunen (Jyväskylän yliopisto)
Mirja Tarnanen (Jyväskylän yliopisto)
Stefan Werner (Itä-Suomen yliopisto)
Jussi Ylikoski (Oulun yliopisto/Sámi University of Applied Sciences)

Sisälllys

AINIALA, TERHI – SJÖBLOM, PAULA Nimistöntutkimuksen metodit Virittäjän kirjoituksissa (Research methods in the field of onomastics in Virittäjä)	521
AINIALA, TERHI – VIRKKULA, JOHANNA Kuvaus henkilön- ja paikannimien tehtävistä kaunokirjallisuudessa (Volker Kohlheim: <i>Der Name in der Literatur</i>)	150
DUFVA, HANNELE Kielen oppimisen ekologiaa. Maahanmuuttajaäidit kertovat (Minna Intke-Hernandez: <i>Maahanmuuttajaäitien arjen kielitarinat. Etnografinen tutkimus kieliyhteisöön sosiaalistumisesta</i>)	294
ERKKILÄ, RIKU – PALKKI, TEEMU Hyvää tieteellistä proosaa. Virittäjän alat ja aiheet kautta aikojen	549
ESKOLA, KSENIA Suomalaisuuden ja venäläisyyden kohtaaminen henkilön- nimistöissä	www
FABRITIUS, JENNI Päätösten syntyminen partioleirin suunnittelukokouksissa	428
GRÜNTAL, SATU Palasista syntyvä sommitelma (Arja Nurmi, Saija Isomaa & Päivi Pahta [toim.]: <i>Kielten ja kirjallisuuksien mosaiikki. Näkökulmina valta, periferia ja arki</i>)	615
HAAKANA, MARKKU – LILJA, NIINA Kielihäiriöisten lasten korjausaloitteet tarkastelussa (Inkeri Salmenlinna: <i>Kielihäiriöisten lasten korjausaloitteet puheterapia- ja leikkivuorovaikutuksessa</i>)	134
HERMO, RONI Muuttuva ja muuttumaton murre. Porilaiset murrepakinat kulttuuriperinnön tuottajina ja säilyttäjinä (The changing and the unchanging dialect. Columns written in Pori dialect as producers and conservers of cultural heritage)	5
HIPPI, KAARINA Idän monikielisyttä ennen ja nyt (Leena Kolehmainen, Helka Riionheimo & Milla Uusitupa [toim.]: <i>Ääniä idästä. Näkökulmia Itä-Suomen monikielisyteen</i>)	303
HOLOPAINEN, SAMPSA – JUNTTILA, SANTERI – KALLIO, PETRI Lainasana- tutkimus Virittäjässä ja muualla (Loanword research in Virittäjä and elsewhere)	499
HÄKKINEN, KAISA Niitä näitä niitelmää (Ville Eloranta & Lotta Jalava: <i>Sana sanasta. Suomen kielen jäljillä</i>)	620
IMMONEN, LEENA Multisemioottisen tekstin audiovisuaalista kielioppia	www
IMMONEN, LEENA Multisemioottisen tekstin jäsentymisen. Tarkastelussa television haastattelu-uutinen (Forming the structure of a multisemiotic text. Analysis of televised news interviews)	189
INTKE-HERNÁNDEZ, MINNA Kielen oppimiseen tarvitaan yhteisöä ja osallisuutta	www
ITKONEN, ESA Hyvä vs. huono analogia. Distinktiivisen piirteen yleistys vs. kommutaatiotesti	240
JAAKOLA, MINNA – KOMPPA, JOHANNA <i>Perusteos</i> Virittäjän kirja-arvioissa	561
JANTUNEN, JARMO HARRI Syntisen pääkaupungin viaton äänne. Kieli- politiikkaa, kaupunkikielihistoriaa, sukupuolittunutta kielenkäyttöä ja vähän queeriäkin (Mia Halonen, Samu Nyström, Heikki Paunonen & Johanna Vaattovaara: <i>Stadin syntinen s</i>)	309

JUHONEN, MILLA <i>Komisario Palmu</i> -romaanien paikannimistö ja realistinen Helsinki-kuva	584
JUNTILA, SANTERI Osmo Nikkilän <i>Angervojen alkuperistä</i>	258
KALLIO, PETRI Kalevalamitta ja muinaiskarjala	442
KALLIOKOSKI, JYRKI Havaintoja kaunokirjallisuuden kielen tutkimuksen asemasta Virittäjän sivuilla viime vuosisadalla	572
KOLEHMAINEN, LEENA Muistomerkkien ja museoiden monikielisyttä (Robert Blackwood & John Macalister [toim.]: <i>Multilingual memories. Monuments, museums and the linguistic landscape</i>)	466
KUPARINEN, OLLI Helsingin puhekielen muutos ja muutosten teoretisointi	www
LAALO, KLAUS Lapsenkielen ja yleisesti ihmiskielen kehityksestä (Anneli Kauppinen: <i>Mistä kieli meihin tulee</i>)	146
LAASANEN, MIKKO Näkökulmia variationistiseen sosiolingvistiikkaan	www
LANKINEN, PASI Kirjoittamisen ilon asialla (Urpu Strellman & Kimmo Svinhufvud: <i>Kupliva kirjoittaminen. Iloa ja tehoa työelämän teksteihin</i>)	624
LAUERMA, PETRI Heleniuksesta Ahlmaniin. 1800-luvulla kirjakieleen tulleen sanaston vakiintumisesta Martti Rapolan sanakokoelman valossa	404
LINDH, ILONA Matkakertomus retorisena toimintana	www
LINDSTRÖM, JESSICA Teksti ja tutkinta (Roosa Rentola: <i>Kielestä kiinni. Kuinka kielentutkimusta käytetään rikosten selvittämisessä?</i>)	153
MARTIN, MAISA – KAIVAPALU, ANNEKATRIN Variaatio oppimisen osoittajana ja ohjaajana (Sirku Lesonen: <i>Valuing variability. Dynamic usage-based principles in the L2 development of four Finnish language learners</i>)	125
METSÄRANTA, NIKLAS Marin ja permiläisten kielten etymologista tutkimusta	www
MOSHNIKOV, ILIA NUT-partisiipin vaihtelu rajakarjalaismurteissa	www
MUSTANOJA, LIISA Kenttätutkijakonkarin valinnat (Erkki Lyytikäinen: <i>Sehän on murrettä!</i>)	313
MÄÄTTÄ, SIMO Ansiokas esitys toiseuden representaatioista ja diskursseista (Merja Torvinen: <i>Käännösstrategiat ja diskurssit. Analyysi 1600–1800-lukujen ranskalaisista Lapin-kuvauksista ja niiden moderneista suomennoksista</i>)	129
MÖTTÖNEN, TAPANI Odotettu tutkimusavaus lääkärien kielitaitohaasteisiin (Maija Tervola: <i>Maahanmuuttajalääkärien suomen kielen taito ja kielitaitotarpeet. Erityisalan kielitaidon näkökulma lääkärin työhön</i>)	286
NIVA, HEIDI Onnellisemmat ajat näyttää siellä olevan tulossa. Liikeverbillisen progressiivirakenteen futuurisia merkityksiä vanhassa kirjasuomessa ja varhaisnykysuomessa ('It seems that happier times are coming'. The progressive construction of motion verbs and its meanings in Old Literary Finnish and Early Modern Finnish)	32
NURMIKARI, HELENA <i>#eiku</i> – itsekorjauksesta moniäänisyyteen (<i>#eiku</i> – from self-repair to polyphony)	347
PAIKKALA, SIRKKA Suomalaisen ja venäläisen nimikulttuurin kohtaamisia (Ksenia Eskola: <i>Suomalaisuus ja venäläisyys henkilönnimistössä. Nimi-kulttuurien kohtaaminen Suomessa ja Venäjällä 2000–2018</i>)	600

PALDANIUS, HILKKA – SANDBERG, KIRSI	Systeemis-funktionaalinen lauseoppi (Susanna Shore: <i>Lauseita ja vesinokkaeläimiä. Perinteisestä funktionaaliseen lauseoppiin</i>)	452
PALLASVIRTA, ELINA	Kielitieteen historiantutkimuksen luonteesta ja merkityksestä	www
PAUNONEN, HEIKKI	Reaaliaikainen tutkimus Helsingin puhekielestä (Olli Kuparinen: <i>Muutokset mekanismit. Kolmen aikapisteen reaaliaikatutkimus Helsingin puhekielestä</i>)	593
PELTOLA, REA	Epäileminen ulottuvuuksia (Jutta Salminen: <i>Epäilemisen merkitys. Epäillä-sanueen polaarinen kaksihahmotteisuus kiellon ja kielteisyyden semantiikan peilinä</i>)	278
PIHA, MINERVA	Arkeologisia ja kielitieteellisiä näkökulmia eteläsaamelaiseen menneisyyteen	www
PITKÄNEN, TAINA – TERVOLA, MAIJA – TOIVONEN, MERJA – KOSUNEN, ELISE	Kielellisen merkityksen välittymisen ongelmia maahanmuuttajalääkärin potilastenteissä (Problems in the communication of linguistic meaning in clinical skills tests of migrant physicians)	377
PITKÄNEN-HEIKKILÄ, KAARINA – VANHATALO, ULLA	Uuden testamentin tuore käänös tavoittaa nykylukijan	263
PRIIKI, KATRI	Verkkokeskustelijoiden käsitykset <i>hän-</i> ja <i>se-</i> pronominien norminvastaisesta käytöstä (Online discussions about rules for third-person pronoun use in Finnish)	320
ROUHIKOSKI, ANU	Virkailijan direktiivien variaatio. Pyynnöt, neuvot ja ohjeet Kelan toimistoissa	www
RUUSKA, KATHARINA	Oppijasta puhujaksi. Erittäin edistyneet suomea toisena kielenä puhuvat aikuiset kielen, identiteetin ja ideologian risteyssä	www
SATOKANGAS, HENRI	Kertomus Kotikielen Seuran 145. toimintavuodesta	274
SATOKANGAS, HENRI	Termien selittämisen toimintokuviot merentutkimusta yleistajuistavassa tietokirjassa (Discourse patterns in the explanation of field-specific terms in a Finnish popular-science book on oceanography)	64
SPETS, SILJA-MAIJA	Marin kielten menneen ajan tempusten evidentialisuudesta ja modaalisuudesta	248
SUOMALAINEN, KARITA	<i>Sinä</i> , minä ja muut. Yksikön 2. persoona kielellisenä, toiminnallisena ja sosiaalisena kategoriana	www
SYRJÄNEN, KAJ	Kielten ja murteiden evoluutio ja laskennalliset tekniikat	www
TEERI-NIKNAMMOGHADAM, KRISTA	'Edessä' olemisen monet merkitykset. Suomen <i>edessä</i> -adposition polysemiaa (The polysemy of the Finnish adposition <i>edessä</i> "in front of")	160
TEERI-NIKNAMMOGHADAM, KRISTA	Suomen <i>ete-</i> vartaloisilla tilagrammeilla ilmaistaan muutakin kuin konkreettista sijaintia	www
TIERMAS, ANNE	Diversiteetti ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus kielen opetuksessa. Kahden kesäkoulun antia	448
UUSITUPA, MILLA	Suomalainen kielimaisema elettyinä ja koettuna (Kaarina Hippi, Hanna Lappalainen & Pirkko Nuolijärvi [toim.]: <i>Suomalaisten kielellistä elämää. Sata suomalaista kielellistä elämäkertaa -hankkeen satoa</i>)	457

VAATTOVAARA, JOHANNA Suomeen ja suomeen kotoutuvien korkea- koulutettujen toimijuus kognitiivis-emotionaalisina kokemuksina (Mia Scotson: <i>Korkeakoulutetut kotoutujat suomen kielen käyttäjänä. Toimijuus, tunteet ja käsitykset</i>)	298
VAATTOVAARA, JOHANNA Variaation tutkimuksen kolme aaltoa tutkijan ura- tarinan läpi (Penelope Eckert: <i>Meaning and linguistic variation. The third wave in sociolinguistics</i>)	138
WAHLSTRÖM, MAX Kielitiede ja normatiivisuus (Aleksi Mäkilähde, Ville Leppä- nen & Esa Itkonen [toim.]: <i>Normativity in language and linguistics</i>)	464
VECSENYÉS, ILDIKÓ Kuinka pääministeriä puhutellaan? Puhuttelu Suomen ja Unkarin pääministereiden Facebook-päivitysten kommentteissa (How to address a Prime Minister? Forms of address in comments to posts from the Prime Ministers of Finland and Hungary)	92
WIKLUND, MARI – KURHILA, SALLA Koodinvaihdot ja prosodia. Tapaus- tutkimus Kanadassa asuvan ulkosuomalaisen puheesta (Code-switching and prosody. A case study of the speech of an expatriate Finn living in Canada)	215
VISAPÄÄ, LAURA NP vuorovaikutuksen yksikkönä (Tsuyoshi Ono & Sandra A. Thompson [toim.]: <i>The 'noun phrase' across languages. An emergent unit in interaction</i>)	610
YLIKOSKI, JUSSI Fennougriistiikan historiaa Virittäjän valossa (On the history of Uralic linguistics in Virittäjä)	476
YLIKOSKI, JUSSI Viron kielen historiaa ja paljon suomenkin (Küllil Prillop, Karl Pajusalu, Eva Saar, Sven-Erik Soosaar & Tiit-Rein Viitso: <i>Eesti keele ajalugu</i>)	604
YURAYONG, CHINGDUANG Pääsanana jälkeiset demonstratiivit itämeren- suomalaisissa ja pohjoisvenäjän murteissa	www

Kirjallisuutta

Blackwood, Robert – Macalister, John (toim.): <i>Multi- lingual memories. Monuments, museums and the linguistic landscape</i>	LEENA KOLEHMAINEN	466
Eckert, Penelope: <i>Meaning and linguistic variation. The third wave in sociolinguistics</i>	JOHANNA VAATTOVAARA	138
Eloranta, Ville – Jalava, Lotta: <i>Sana sanasta. Suomen kielen jäljillä</i>	KAISA HÄKKINEN	620
Eskola, Ksenia: <i>Suomalaisuus ja venäläisyys henkilö- nimistöissä. Nimikulttuurien kohtaaminen Suo- messä ja Venäjällä 2000–2018</i>	SIRKKA PAIKKALA	600
Halonen, Mia – Nyström, Samu – Paunonen, Heikki – Vaattovaara, Johanna: <i>Stadin syntinen s</i>	JARMO HARRI JANTUNEN	309
Hippi, Kaarina – Lappalainen, Hanna – Nuolijärvi, Pirkko (toim.): <i>Suomalaisten kielellistä elä- mää. Sata suomalaista kielellistä elämäkertaa -hankkeen satoa</i>	MILLA UUSITUPA	457

Intke-Hernandez, Minna: <i>Maahanmuuttajaäitien arjen kielitarinat. Etnografinen tutkimus kielyhteisöön sosiaalistumisesta</i>	HANNELE DUFVA	294
Kauppinen, Anneli: <i>Mistä kieli meihin tulee</i>	KLAUS LAALO	146
Kohlheim, Volker: <i>Der Name in der Literatur</i>	TERHI AINIALA & JOHANNA VIRKKULA	150
Kolehmainen, Leena – Riionheimo, Helka – Uusi- tupa, Milla (toim.): <i>Ääniä idästä. Näkökulmia Itä-Suomen monikielisytyteen</i>	KAARINA HIPPI	303
Kuparinen, Olli: <i>Muutokset mekanismit. Kolmen aikapisteen reaaliaikatuksimus Helsingin puhekielestä</i>	HEIKKI PAUNONEN	593
Lesonen, Sirkku: <i>Valuing variability. Dynamic usage-based principles in the L2 development of four Finnish language learners</i>	MAISA MARTIN & ANNEKATRIN KAIVAPALU	125
Lyytikäinen, Erkki: <i>Sehän on murretta!</i>	LIISA MUSTANOJA	313
Mäkilähde, Aleksi – Leppänen, Ville – Itkonen, Esa (toim.): <i>Normativity in language and linguistics</i>	MAX WAHLSTRÖM	464
Nurmi, Arja – Isomaa, Saija – Pahta, Päivi (toim.): <i>Kielten ja kirjallisuksien mosaiikki. Näkökulmina valta, periferia ja arki</i>	SATU GRÜNTAL	615
Ono, Tsuyoshi – Thompson, Sandra A. (toim.): <i>The 'noun phrase' across languages. An emergent unit in interaction</i>	LAURA VISAPÄÄ	610
Prillop, Külli – Pajusalu, Karl – Saar, Eva – Soosaar, Sven-Erik – Viitso, Tiit-Rein: <i>Eesti keele ajalugu</i>	JUSSI YLIKOSKI	604
Rentola, Roosa: <i>Kielestä kiinni. Kuinka kielen-tutkimusta käytetään rikosten selvittämisessä? . . .</i>	JESSICA LINDSTRÖM	153
Salmenlinna, Inkeri: <i>Kielihäiriöisten lasten korjaus-aloitteet puheterapia- ja leikkivuorovaikutuksessa</i>	MARKKU HAAKANA & NIINA LILJA	134
Salminen, Jutta: <i>Epäilemisen merkitys. Epäillä-sanueen polaarinen kaksihakmoteisuus kiellon ja kielteyden semantiikan peilinä</i>	REA PELTOLA	278
Scotson, Mia: <i>Korkeakoulutetut kotoutujat suomen kielen käyttäjänä. Toimijuus, tunteet ja käsitykset</i>	JOHANNA VAATTOVAARA	298
Shore, Susanna: <i>Lauseita ja vesinokkaeläimiä. Perinteisestä funktionaaliseen lauseoppiin</i>	HILKKA PALDANIUS & KIRSI SANDBERG	452
Strellman, Urpu – Svinhufvud, Kimmo: <i>Kupliva kirjoittaminen. Iloa ja tehoa työelämän teksteihin</i>	PASI LANKINEN	624
Tervola, Maija: <i>Maahanmuuttajalääkärien suomen kielen taito ja kielitaitotarpeet. Erityisalan kielitaidon näkökulma lääkärin työhön</i>	TAPANI MÖTTÖNEN	286
Torvinen, Merja: <i>Käännösstrategiat ja diskurssit. Analyysi 1600–1800-lukujen ranskalaisista Lapinkuvauksista ja niiden moderneista suomennoksista</i>	SIMO MÄÄTTÄ	129

Virittäjän verkkohakemisto

Virittäjässä julkaistujen kirjoitusten hakemistotiedot koko julkaisemisen ajalta eli vuosilta 1886–2021 ovat käytettävissä arkistossa osoitteessa <http://journal.fi/virittaja>.

Arkistossa on kaikista noin yhdeksästä tuhannesta julkaistusta kirjoituksesta vähintään perustiedot eli kirjoittajan nimi, kirjoituksen otsikko ja ilmestymisvuosi. Kirjallisuusarvosteluihin on liitetty tiedot arvioiduista teoksista, ja artikkeleiden abstraktit ovat luettavissa vuodesta 1995 alkaen.

Tietoihin sisältyy myös asiasanoja (esim. kielenhuolto, sanajärjestys) sekä kirjoituksissa käsitellyjä suomen- ja vironkielisiä sanoja (esim. suomen *elävä ravinto*, viron *õde*). Muunkielisiä sanoja lisätään tietokantaan myöhemmin itämerensuomalaisista kielistä alkaen. Tätä ennen ovat käytössä päivittämättömät pdf-muotoiset sanaluettelot osoitteessa <http://www.kotikielenseura.fi/virittaja-lehti/kirjoituksia-ja-hakemistoja/>.

Verkossa on saatavissa tällä hetkellä kokotekstimuodossa noin 4 500 artikkelia ja kirjoitusta koko ilmestymisen ajalta, ja määrä kasvaa koko ajan digitointiprojektin edetessä. Väitöksenalkajaisitelmät ovat ilmestyneet vain verkossa vuodesta 2005 alkaen. Vuosikerrasta 2002 alkaen painettuina ilmestyneet kirjoitukset julkaistaan verkossa avoimesti aina vuoden viipeellä. Jäsentilaajat voivat rekisteröityä verkkolehden lukijoiksi, jolloin lehden sisältö on avoinna heti ilmestymisestä alkaen.

Palautetta voi lähettää osoitteeseen verkko-virittaja@kotikielenseura.fi.